

Under 21 Mai 1664 fik Bagge Vandal indskjærpet Forbudet mod at andre indførte og solgte Almanaker og Skrivkalendere, idet det bestemtes, at 1ste Gang Forbudet blev overtraadt, skulde vedkommende bøde 1 Rdl., anden Gang dobbelt og 3die Gang straffes som de kgl. Mandaters uvillige Overtrædere¹⁾.

Paa denne Tid har vistnok Vandal igjen forladt Norge, hvor Konen maaske allerede da var afgaaet ved Døden. Hun var i ethver Fald død før Februar Maaned 1669, da Skiftet efter hendes Fader foretoges i Brevik²⁾. Med hende havde Vandal flere Børn, der dog ikke nævnes paa Skiftet, men en Søn Jens Baggesen Vandal forblev i Norge, hvor han i Aaret 1700 var bosat som Kjøbmand i Christianssand. Han var da gift, og hans Søn var maaske den Bagge Vandal, hvis Datter Inger Mathea begravedes i Risør 29 Juni 1734, 4 A. gl., og hvis Datter Laurette Marie blev døbt sammesteds 17 August 1734. Et Par af Bagge Vandals Kartarbejder findes endnu bevarede i Søkaart-Archivets antike Kaartsamling i Kjøbenhavn, nemlig: Rigtig Afritz af Færøe og „Situation af den stercke oc underlig Saltens-Strøm, som strecker sig Sydoust indlegindis paa 67 Grad 36 minut in latitud“, trykt 1680.

Sprede Optegnelser af Komponisten Poul Rasmussen.

Meddelte i Uddrag ved Professor **Nic. Bøgh**.

(Fortsat fra 3 R., B. IV).

Aar 1797.

N . . . . . fortalte om en Pasquil i Fr. 5tes Tid, medens *Adam Gotlob Moltke* sad ved Roeret og den gamle *Schimmelmann*, nemlig en Vogn med 6 Heste for; *Moltke* sad inden i den, *Schimmelmann* kiørte, og F: 5 stod bag paa. Denne Pasquil var opslaaet paa Slotsporten. —

I Mands Minde vare adskillige, som entreprenerede et offentligt Bal for Liebhavere, som blev holdt hos en eller anden Trac-

¹⁾ Sjællandske Reg. XXV. S. 505. Afskrift i det norske Rigsarchiv.

²⁾ Skiens Skifteprotokol 1666—86. (Retspr. No 2888).

³⁾ Søkaart-Archivets antike Kaartsamling, S. 14 og 18.

teur; men da vare Fruentimrene nøisomme i Dans, og klagede over Mandfolkene; nu klage vort Kiøn over Damernes Umættelighed, at de aldrig kan faae danset nok. Dengang kaldte Venner og Bekiendtere hverandre *Han* eller *Monsieur*, voxne Folk hinanden *I*; nu *De*; nu siger man enten *Du* ell: *Hr.*: Dengang heed Kielderkoner: *Mo'er* — Borgerkoner: *Mama* — Embedsmænds: *Madam* og Adeliges: *Frue*; — nu er *Mo'er* for lidt for de første og *Frue* for lidt for de sidste, som begge ville hede *Madame*. —

Conferentsraadinde *de Bang*¹⁾ og Raadmand *Lundings* Kone og Etatsraad *Schiøtt* ved Lottoet ere Sølskende, endnu 2 Brødre her i Byen, den ene Casserer ved Enkekassen, og Børn af en meget riig Urtekræmmer *Schiøtt*, som boede paa Kiøbmagergade i *Lacopidans* Kielder. —

Conferentsraad *Schow*²⁾ har havt to Brødre; den ene er Oberst i Fæstningen Rendsborg³⁾, den anden døde som en gammel Litteratus, en pflugmatisk, ligegyldig Mand, semper idem, heed *Johannes*⁴⁾ og blev kaldt *Johannes in eodem*. Deres Fader⁵⁾ var kun fattig, men deres Morbroder *Stampe* (ikke Geheime-raaden) var Casserer i Cancelliet⁶⁾, og ved at lægge lidt til lidt, f. Ex. tage 3 3 meere — han skulde have 12 Rbd. ÷ 3 3 — af hver Bevilling som blev løst, samlede han sig i mange Aar en meget stor Formue. Han underholdt sin Søsters Sønner og lod dem lære, hver i sit Fag; een blev Jurist, den anden militær, den tredie Theolog. Han lod ogsaa Conferentsraaden reise udenlands, da han havde taget Examen. Efter denne Cancelliecas-serer *Stampe* arvede *Schow* meget, ogsaa hans Gaard. —

Kammerjunker *Cederfeld Simonsen*, som eier Erholm og Søndergaarde i Fyhn, er en Søn af en gammel . . . *Cederfeld*, som var Deputeret i Cancelliet. Denne sidste *Cederfelds* Fa-

¹⁾ *Balthasar Bangs* Moder.

²⁾ *Christen Schow*, † 1806.

³⁾ *Jørgen v. Schow*, f. 1737, † 1802.

⁴⁾ f. 1741, †?

⁵⁾ Kontrollør *Søren Schow*, Vejer og Maaler i Holbæk, † 1749.

⁶⁾ Justitsraad *Henrik Stampe Christensen* (skrev sig *Stampe*) f. 1708, † efter 1791 (ugift.)

milienavn var *Berthelsen*, og hans Broder var Fader til Bogholder *Berthelsen* i Commercecollegiet; men han lod sig nobilitere og kalde *Cederfeld*. Hans Søn fik det Tilnavn *Simonsen* saaledes: Eierne af disse *Cederfelds* Herregaarde, som og hed *Simonsen*, testamenterede dem til ham paa Vilkaar, at han vilde ægte en Degn *Simonsens* Datter og tage hendes Navn til sit. (*Simonsen* var Amtmand i Fyhn, *Simonsen* Degn i Møgeltønder). Paa denne Maade kunde de bægge blive hjulpsne; men forresten kunde de ikke lide hinanden. —

Geheimeraad *Bülows*¹⁾ Kone er en Frøken *Hoppe*, Søster til Kammerjunker *Hoppe*²⁾; hun er halvfiantet . . . . men hun havde 20,000 Rdl., og han var fattig, derfor tog han hende. Hun vilde ikke have ham; men da han lovede hende 2 Lakeier paa sin Vogn, sagde hun: Ja saa vil jeg ha' ham. —

Etatsraad *Bartholin*³⁾ eier Stamhuset Aastrup paa hiin Side af Roskilde. Han er en Søn af Confer: Rd *Bartholin*, som var Justitiarius i Høiesteret, hvid Ridder og af de gamle *Bartholiner* Slægt. Han var flittig i sin Ungdom, men forliebte sig, iblant andre i Frøken *Kall*⁴⁾, nu Etatsraadinde *Aaskow*⁵⁾, men især i en Jomfru *With*, hvis Fader var Præst paa Amager⁶⁾, og de vare afgiorde Kiærestes; men uformodentlig sender han hende et Brev med hendes Cousin Secretær *Clavert*, og slaer op med hende; og frier til en deilig og lærd Frøken *Graae*⁷⁾, en Søster til Justits: *Graae*; hun tog i Betænkning at ægte ham, da hans forrige Historie var bekiendt; men to af hendes Slægt Biskop *Harboe* og Conferr: *Aagaard* overveiede Sagen, og fandt hun gierne kunde være tient med en Stamherre, og hun blev hans Kone; men hendes Scrupler forlod hende ikke, de levede ukiærligt sammen, og da hun tillige fik Smaakopper og blev yderst

¹⁾ *Johan Bülow* til Sanderumgaard.

²⁾ Datter af Konferensraad *P. Hoppe*.

³⁾ *Johan Bartholin Eichel*, f. 12 Nov. 1748.

⁴⁾ *Anna Marie Kall*, f. 1742, † 1801, Datter af Prof., Konferensraad *Joh. Chr. K.*

⁵⁾ Livmedikus, Etatsraad *Urban Bruun Aaskov*, f. 1721 † 1791.

⁶⁾ Vistnok *N. F. B. With* i Taarnby.

⁷⁾ *Bolette Marie Graae*, gift 17. Juni 1774, † 28. Dec. 1778; (2 Børn.)

grim, saa forfaldt hun i stærk Hypochondrie og døde. Siden forliebede han sig i en Frøken *Lasson*¹⁾; men hendes Moder, en sand . . . . ., protesterede imod Ægteskabet, med mindre han vilde tage hende selv med i Huset. Dette skete, og Frøken *Lasson* blev hans nuværende Kone²⁾. Hun var mindre lærd, men mere ferm og har vidst at holde ham i Ørene og tugte ham for sine begangne Synder. Han har længe seet bleg, mager og gusten ud, men nu allermest, saa at han lever nok ikke længe. Tre af hans Børn kiender jeg, en skøn Datter, en Søn, som er Student og skal nu studere jura³⁾, og en Søn *Caspar* som er Lieutenant 3: Fændrik ved Rytteriet. —

Etatsraad *Bartholin* har ogsaa været Assessor i Høiesteret, men blev eengang lidt stødt, tog da sin Afsked og viisde, han kunde undvære den Kongelige Gage. —

Afdøde *Holmskiold* har været Chirurg hos *Rottbøll Friis*⁴⁾ og heed *Holm*. Ved *Rottbølls* Anbefaling blev han Husdoctor hos *Danneskjold* . . . . . Herfra blev han Professor i Naturhistorie paa Sorøe. Siden steeg han, blev Secretair eller Casserer hos Dronningen *Juliane Maria*, siden Directør over Postamtet og Porcellainsfabrikken, og endelig ægtede han en Comtesse *Schrødersee*; fik med hende en Datter *Julia*, som nu lever. I *Guldbergs* og Dronningens glimrende Periode blev han nobiliteret og kaldt *Holmskiold*, blev Geheimeraad og fik det hvide Baand . . . . . Hans Kone saae hemmelig efter en Major St . . . . ., som havde Forretninger i *Holmskiolds* Huus. *Holmsk.* blev gammel og vranten; døde af hæmorrhoidalske Tilfælde; efterlod stor Gæld. Konen . . . . . rømmer med Major St . . . . . til Sverrig for Creditorernes Skyld. Anholder om Moratorium, men faaer intet; tør altsaa ikke komme tilbage. Familien havde nedsat en Capital af 20,000 Rdl., hvoraf hun faaer den halve Rente, og de andre 400 Rbd. faaer hendes Datter *Juliane Holmskiold*; og

¹⁾ *Maria Elisabeth de Lasson*, Datter af Major de L. i Fyen.

²⁾ gift 1779.

³⁾ Senere tilføjet: „Døde circa 1821 (paa Reisen fra Tøplitzer Bad) som Eier af Svanholms Gods.“

⁴⁾ Prof. med., Konferensraad.

naar Moderen dør faaer Datteren hele Capitalen. Hun er taget i Huset hos sin Faders Søster, som er gift med Justitsraad *Müller*, Laboranten; han som opfandt det danske Porcellain; som siden var Apotheker paa Christianshavn; men solgte Apotheket og lever nu af sine Midler paa sin Gaard paa Vesterbroe, ved Siden af *Christiani* Institut¹⁾. Han har . . . . Sønner. —

Nu afdøde Actrice Mad: *Preisler* var Datter af *Deregge*, Bud og Portner ved Hof- og Stads-Retten; en lumpen Fader, som brugte hende til at drage Gæster til Huset. Hun var kun 13 à 14 Aar, da hun kom til Theatret, paa Syngeskolen; allerede da var hun udsvævende og blev nogle Gange prostitueret. I hendes skønneste Aar var hun Maitresse hos Kammerjunker Sch . . . v: Kr . . . .²⁾, som eiede denne Gaard, og hun boede lige over for i Al . . . . Huus. *Preisler* forelskede sig dødeligen i hende, til Forældres og hele Families Fortrydelse; men de kunde hverken med det Gode eller det Onde holde ham fra at ægte hende . . . . . Faderen, den gamle *Preisler*, tog dem engang i Huset til sig; det samme gjorde Agent *Zinn*, som har Actørens Søster, og vilde føre dem i honette Familie kredse; men dette var dem for tvungent; de retirerede. Men siden bleve de kiede af hinanden og levede et misfornøiet og ulyksaligt Liv sammen. Endelig rømte han bort for Gield og kom ei hidtil tilbage³⁾. Hun var engang siden Gouvernante hos Grev *Wedel Jarlsbergs* Børn og tildrog sig Berømmelse. Hendes sidste Tilbeder var Lieutenant *Egede*⁴⁾. Hun døde af Drik, 35 Aar gammel. —

Johannes Ewald . . . . levede sine sidste Aar i usle Omstændigheder. En Ungdoms Bekjendter *Baden*⁵⁾, som havde været Forvalter over *Bernstorffs* Gods, nu Landsdommer her i

1) *F. H. Müller* † 1820. Senere Tilføjelse: „Hans Enke døde i Frederiksborg cirka 1821.“

2) Der eksisterede dengang en Hofjunker *Schreiber v. Kronstern*.

3) Se bl. A. F. Nygaard: „Efterslægtsselskabet og Edv. Storm“ S. 162.

4) „En vakker midaldrende Søofficer“. (Overskous Teaterhistorie III, S. 685.)

5) *Torkild Baden*, f. 1734, d. 1805.

Siælland, fandt ham engang nøgen og forladt boende paa et Loft i St: Gertruds-Stræde. Han kiøbte ham Klæder, og overtalede ham til at følge med ud paa hans Gaard Rygaard udenfor Lundehuset (hvor nu *Eggers* boer). Der levede han et heelt Aar uden Sviir og Brændeviin og var et skikkeligt Menneske. Men da han engang kom herind og hævede nogen Penge, 60 Rbd., overgav han sig ganske til Sviir og Liderlighed, og man fandt ham efter nogle Dage paa . . . . . i Smaagaderne. Han vilde ei meer til *Buden*. En Procurator *Toftgaard* skaffede ham . . . . . efter at have solgt de 400 sidste Exemplarer af *Adam og Eva* til *Pelt* for henimod 100 Rbd. Siden laae han nogle Aar i Rongsted ved Stranden, hos en skkelig Kronmand *Jacobsen*. Den sidste Tid laae han herinde som en Lazarus, næsten cirkelrund af Contraction; men Siælen var kraftfuld til det sidste. Han døde i Skindergaden; det gjorde stor Bevægelse i Byen: *Ewald* er død! — Rygraden maatte knækkes, for at han kunde komme i Kisten. Liget blev ført ud til Kanike Stræde, og derfra gik Liigbegiængelsen forbi Regentsen til runde Kirkes Gaard ved Kirkens øst-Ende. —

Juristen *Ballauf's* Fader var Kongelig Hof-Courier, en lystig og munter Mand, og hans Fader var Parykmager og Oldermand. —

Assessor *Stemann*¹⁾ har været fortroelig med *Colbiørnsen*, og daglig kommet i hans Huus; men i *Colbiørnsens* Strid med *Lüttichau*²⁾ skrev en vis *Reiersen* en Piece mod *Colbiørnsen*. Om denne Piece sagde *Stemann* i et Selskab: Den var det bedste, som var skrevet i denne Sag. Herover blev *Colbiørnsen* Uven med *Stemann*. Da *Lüttichaus* Sag kom for Høiesteret, exciperede *Colbiørnsen* mod *Stemann* som *sin Arindsmand*; *Stemann* lod Retten

¹⁾ *Poul Chr. Stemann*, f. 14. Apr. 1764, Assessor i Høiesteret, 1798 Amtmand i Sorø, 1827 Gehejmestatsminister. † 92 Aar gl.

²⁾ *Fr. Chr. Tonne v. Lüttichau* til Aakiær og Dybvad, Kapt. ved Dragonerne, Dr. jur. i Oxford, Kammerherre, havde beskyldt *Colbjørnsen* for *crimen læsæ Majestatis* og for at være Forbryder. (Se Kbhvns. lærde Efterretninger for 1791, Nr. 50—51). Han mistede sin Kammerherrenøgle. Han døde 1808 i Mecklenburg og var da tysk Rigsgreve og preussisk Minister i den nedersachsiske Kres.

paakiende Exceptionen; men den blev kiendt ugyldig. Da *Stemann* havde faaet denne Satisfaction, veeg han frivillig sit Sæde — og siden have de været Uvenner. — Mellem dette Dicasterium og Collegium er altid animosité. —

*J. C. Bie*¹⁾ levede under *Guldbergs* Regiering; var Procurator og Poet, vittig, udsævende. onskabsfuld. Han besøgte *Beck*, Degnen i Hvidovre og fik Lov engang at præke Maanedspræken for ham. Mage dertil er aldrig hørt; han bad deri for alle Byens bekiendte Skiøger og Ruffersker. En anden Gang skrev han Kongens Navn og satte det Kgl: Segl paa *et Privilegium at trykke Almanaker*, som han lod en Bogtrykker faae for 100 Rbd. Hans Straf blev formildet til Fængsel. Han skrev nogle *Fabler*, hvoriblant var een: *om Bøveren, som brod en Rose i Lovens District* (Grev *Laurwig*²⁾) som bortførte Actricen *Jfrue Rose*) og heri var tillige nogle Udladelser og Anmærkninger om Hoffet. Derfor blev Bogen confisqueret, og han maatte flygte af Landet for ei at komme paa Munkholm. Han kom til Ostindien og døde. — Hans intime Ven og Fortrolige var en vis Regiments Qvartermester *Fugl* [?], Ham, som logerede hos en i Regnegaden, hvor han solgte Vertens Steen-Ovn i sit Værelse til en Muurmester for 80 Rbd.; gav Beviis derfor; men gik siden fra sin Haand, tilligemed *Bie*, som havde opsat Contracten og underskrevet til Vitterlighed for 2 Rbd. —

I samme Tider skrev en vis *Platou* et Ugeblad, kaldt *Sandsigeren*, hvorfore han kom paa Munkholmen, sans façon. —

Grev *Laurwig*²⁾ i de samme Dage, som eiede Dronningens Palais, var en yderlig vellystig Mand. Han havde havt fat paa mangan kiøn Pige; han kiørte om Aftenen omkring og opførte Serenader for dem. Hans Haandlangere var en lang *Hans Ri . . . .*, den omtalte *Fugl* [?], Bedemand *Bakke*, o. s. v., og naar han, som ofte skede, gav de skønne Damer, filles de joie, et Traktement, saa brugte han disse Herrer til at føre kraftige Discourser med dem. Han havde 70,000 Rbd. aarlig Indkomst,

¹⁾ Se forrige Bind, S. 286.

²⁾ Se smstds., S. 283.

var Chef for hele Marinen, General-Admiral-Lieutenant, førend han tog sin Afsked. —

Etatsraad *Reverdil*, som havde været Professor ved Charlottenborg, var i Frankerig, men blev kaldt tilbage og blev Lector hos C. 7. i hans første Regierings-Aar. Han var en klog Mand og begyndte at faae en nyttig Indflydelse paa Kongens Character; thi *Christian* holdt meget af ham og var halve Dage og Nætter hos ham. En Nat talede de sammen indtil Kl: 3; men om Morgenen fik Etats Raad *Reverdil* en Ordre med Kongens Navn, at forlade Riget saasnart mueligt, og hæve 1000 Rbd. i Particulair Cassen til Reisepenge. (*Ngrd.* var hos ham den Morgen.) *Reverdil* maatte reise, og lever nu i Schweitz.

En af de følgende lecteurs var Confer: Raad *Jacobi*¹⁾. Han kom engang ind til Kongen og spurgte: om Hs. Mst. befalede at noget skulde læses. — Kongen sad paa en Stoel: Hør nu *Jacobi*, han er jo Poet, og gjør Vers, ikke sandt? — Ja lidt Deres Majst.! — Gjør mig da et Riim paa Blodpølse. — Det er bekiendt, at intet Ord rimer sig derpaa. — Hvad! er han Poet, og kan ikke gjøre Riim! — Derpaa begyndte han at ville prygle lecturen med en Tamp, som han skiulte ved sin Side; men *Jacobi* tog Tampen fra ham. —

Madam *Winge*²⁾, Søster til Kammerraad *Nernst's* Kone, hos hvem hun boer, har i nogen Tid været Maitresse hos Kong Friderich 5te i hans sidste Tid. Hun er en Degnedatter fra Greve, og hun boede hos sine Forældre som en ung Enke efter en Præst *Winge*. Frid: 5 fulgte gjerne om Sommeren med *A. G. Moltke* til Bregentved paa en 8 Dags Tid. Da han saaledes eengang laae derude, skeete det, at hun enten efter egen eller høiere Foranstaltning, i al Yndighed, klædt som en Amazone, mødte ham paa en Spadseretour i Skoven. Han blev fortryllet, og da han erfoer hvem hun var, sørgede han for at faae hende til Kiøbenhavn med sig. Der blev leiet en Gaard paa Vandkunsten og indrømmet hende skønne møblerede Værelser deri.

¹⁾ *C. F. Jacobi*, senere Medlem af Teaterdirektionen og Sekretær i Videnskabernes Selskab.

²⁾ Se Ch. D. Biehls Breve, Hist. Tidsskrift III, 4, S. 265.

Da F. 5. døde, fik hun efter nogle Bryderier og Omstændigheder 4—600 rd aarlig Pension, paa Vilkaar aldrig mere at gifte sig. —

Aarsagen til Geheimeraad Bülows Afsked 3. Junii 1793.

Cancellie-Raad *Holm*¹⁾, som formedelst sin Complot med *Braband* blev arresteret kort efter ham d. 14. Apr: 1793, havde staaet til Confirmation tilligemed *Bülow* og siden vedligeholdet Bekjendtskab og kommet til ham paa Slottet. *Holm* havde en Søn, som blev Artillerie-Cadet, og Kronprindsen betalte for ham; men der kom jevnlige Klager over, at han var doven og ingen Fremgang gjorde og General *Huth* foreslog Kronprindsen at sætte ham ud af Choret. Men Kronprindsen vilde, at han skulde være paa Prøve endnu i 3 Maaneder, og hvis han i den Tid ei distinguerede sig meere, kunde han sættes ud. Da *Holm* kom op til Kronprindsen, fik han at vide, at man var misfornøiet med hans Søn paa Academiet. *Holm* blev vred, forsikkrede at hans Søn havde et got Hoved, og vilde med Tingsvidne beviise at han stod op hver Morgen Kl: 6. — Kronprindsen svarede: Det behøves ikke; Vi har sat ham paa Prøve endnu i 3 Maaneder, og hvis

¹⁾ *Hans Holm*, Borgmestersøn' fra Odense; Prokurator paa Langeland, hvorefter han siden kom til Kjøbenhavn. Saavel under sit Navn som anonymt anklagede han paa Tryk det danske Kancelli for *crimina læsæ majestatis* og kaldte en kongelig Resolution af 24. Marts 1798 for stridende mod Lovene og mod naturlig Billighed; at han blev arresteret, afstedkom tre betydelige Opløb, af hvilke de to sidste nærmede sig til Oprør. Anledningen dertil var, at en Porcellænshandler *Michael Braband*, som bl. A. var tiltalt for at have kjøbt falske Vidner og søgt at bringe Byens Arrestanter til at bryde ud af Fængslerne, lod sit Hus illuminere og der udele et strafværdigt Skrift, forfattet i hans Navn. Da *Braband* blev arresteret, anfaldt Pøbelen flere Huse, af hvilket det ene beboedes af den mod *Braband* beordrede Justits-Aktor, det andet af en Borger, der ved Højesteret havde vundet en Proces mod ham. Saa blev *Braband* ført til Kastellet. Faa Dage efter udkom Oprørsskriftet: „Til Publikum fra *Lovise Braband*“, hans Hustrue. Omringet af hans Børn skulde nu *Brabands* Tjenestepige i Spidsen for en Procession bringe Jette Skrift til Slottet; Madammen selv vilde ikke være med. Atter herved foranledigedes der et stort Opløb, og Pøbelen kastede Sten paa den kongel. Livvagt, som vilde holde den tilbage. *Holm* boede i *Brabands* Hus og blev anklaget for at have forfattet det omtalte Skrift, af hvilken Grund han fængsledes. Saa var det, at han skrev mod Kancelliet. I 1799 blev han dømt til Landsforvisning og opholdt sig siden i Tyskland. I 1798 dømte Højesteret *Braband* til at have forbrudt Ære og Gods og miste sin Fred. (Se bl. A. Kollegialtidende 1798, Pag. 181—82.)

han ikke udmærker sig imidlertid, da er det bæst, at De tager ham derfra og sætter ham til noget andet; jeg skal alligevel see til at hielpe ham frem. — *Holm*: Da maae jeg reentud sige Deres Kgl: Høihed, at det er den gyseligste Despotisme! — Kronprindsen træder tilbage: Hvad? impertinente Karl, tør De sige mig *det* lige i Øjnene at jeg er Despot? — *Holm* blev bange, kastede sig ned for Kronprindsens Fødder og bad om Naade og tilstod sin Overilelse. — Nedrige Skurk, sagde Kronprindsen, er Du Hykler i samme Øieblik som Du er uforskammet; strax paa Døren, og kom aldrig for mine Øine meere; — og dersom han ikke i det samme havde reist sig og var løbet ud, havde Kronprindsen vist lagt Haand paa ham. — Siden kom *Holm* aldrig til Kronprindsen, men jevnligere til *Bülow*, og *Bülow* havde ikke Mod til at nægte ham det, af Frygt for at *Holm* da vilde hævne sig paa ham, og aabenbare en og anden Hemmelighed, som *Bülow* i alt for stor Fortroelighed har maaskee betroet ham. — Denne uafbrudte Omgang, ja, at endog *Holm* skrev til *Bülow* fra Citadellet, opbragte Kronprindsen paa *Bülow*, og bevægede ham til at give *Bülow* Afskeed i Unaade d. 3. Junii 1793. — Dette har Hs Kgl: Høihed selv fortalt til EtatsRd N . . . . . førend Christiansborgs Ildebrand. —

Cancellieraad *Sander* i Stemplet Papiirs Contoiret, som døde for faa Dage siden (Sept. 1797), var i Guldbergs Tid Løber hos en af de Kongelige Herskaber, og for at han kunde faae en vis Jomfrue ved Hoffet, blev han Cancellieraad og fik dette Embede paa 12—1300 Rbd. aarlig. I den første Maaned lærte han at skrive, da han ikke kunde skrive sit Navn, som var det eneste han havde at giøre. —

Kofod Ancher, Professor juris, var paa sin Tid den lærdeste Jurist i Europa, en Mand af overmaade megen Erudition; men sund Philosophie havde *Stampe* i langt større Grad, som kan kiendes af deres Responsa. *Ancher* var over i 20 Aar Candidatus mortis, og holdt ingen Collegia. I den Tid udarbejdede han sin Lovhistorie. Han gjorde adskillige Smaa-Reiser for sin Helbred, og de havde en mærkelig Velvirkning. Et Beviis paa hans Svaghed er, at naar han blev opbragt over noget,

blev han maalløs; han behøvede da Bevægelse og kjørte eller gik strax en Tour ud. Saaledes kunde man om Vinteren undertiden see ham indsvøbt i en stor Pels at spadsere stærkt op og ned ad Gaderne.

Hans eneste Søn er Provst i Odense¹⁾, men aldeles . . . . .; Faderen ønskede, at han vilde studere jura; men han elskede Philologie; af Kjærlighed til Studeringer læste han om Nætterne og drak Kaffe for at være vaagen. Om Vinteren kogte han den i Kakkelovnen. Den svækkede ham, blev ham betagen; siden efter fik han lidt rød Viin at styrke sig paa; han fandt Behag i stærke . . . . . —

Assessor *Feddersen*²⁾ i Høiesteret og hans Broder Kongens Foged ere fødte i Norge. Deres Fader var Præsident i Christiania i Grevens Tider; men da en *Rantzau Ascheberg* skulde lægge en Inqvartering i Byen, og Borgerne modsatte sig denne Byrde, tog Præsident *Feddersen* Borgernes Partie; derover blev han forklaget og fik uformodentligen sin Afskeed. I den Anledning skrev hans Kone et rørende Brev til C. 7., hvilket endnu haves i Manuscript. Fruen *Feddersen*³⁾ boer endnu her i Byen hos sin Søn Assessoren⁴⁾ som derfor lever ugift. —

Paa Munkholmen sidder en Justits Raad *Knap*⁵⁾ fra *Guldbergs* Tider. Han forliebede sig i en Urtekræmmer *Berthelsens*⁶⁾ Datter og overtalede engang Faderen til at følge med til Apartement hos Kongen; men *Berthelsen* var nær bleven viist bort af Foureren, som kiendte ham. *Knap* henvendte sig da til *Guldberg* og skaffede sin Svigerfader Tittel af Agent. Men siden efter gjorde han baade Fader og Datter mange Bryderier, og skrev

¹⁾ Dr. og Prof. theol. *Lorents Pedersen Ancher* f. 1746, udenlands fra 1767 —72, gift 1774 med *Ursula Wodroff*, Datter af Justitsraad W. (1 Søn og 2 Døtre) † 1798.

²⁾ *Peter Feddersen* f. 1750 † 1822, Søn af Præsident *Nikolai Feddersen* (jfr. Biogr. Lex.)

³⁾ Konferensraadinde *Ditlevne Feddersen* f. *Collett*, f. 1727 † 1803, jfr. s. s.

⁴⁾ Sammen med dem boede ogsaa Kongens Foged og Sekretær *Feddersen*.

⁵⁾ *Ludvig Christian Knap*, en Bryggerensøn, der først studerede, men siden gav sig til Handelen. Var i 1786 Viceraadmand i Kjøbenhavn, kom 1789 paa Munkholm.

⁶⁾ *Vimmelskafte* 15.

endog Pasquiller om dem bægge, og om andre. Derfor udvirkede de tilsidst en Cabinets-Ordre, at han skulde sættes paa Munkholmen. Han paaskrev Seddeler i Banqven. —

Kongen laaner Fabrikantere Penge igiennem Oeconomie- og Commerce-Collegium. *Nelthrop*¹⁾ og *Harris*²⁾ have 3 Entrepriser, Papiirmølle, Læderfabriqve, og nu en Oliemølle. Til den anden have de faaet 70,000, og til den sidste 20,000 til Laans. Uhrmager *Jürgensen*³⁾ 8000 til sin Fabrik ude i Landet — og Juveleer *Fabritius*⁴⁾ 10,000 til sin Plæt- og Laqveer-Fabrik i samme Egn. Boghandler *Steinmann*⁵⁾ 3000 til at fortsætte *Dreslers*⁶⁾ Kort-Fabrik . . . . —

En Fabrikant *Dalton* havde for endeel Aar siden en Proces angaaende sit Laan, og blev dømt til Slaveriet. —

Da *Struensee* inoculerede Prinsen, vaagede hos ham og bar Omsorg for ham, begyndte Dronningens og hans Bekjendtskab. —

Nærværende Particulair-Casserer Justitsraad *Linde*, hans Fader Conferentsraad *Gabriel Linde* og Farfader vare bægge Casserere baade ved Zahl- og Particulair-Cassen. *Gabriel Linde* satte følgende Gravskrift over sin Fader, som staaer i een af Kirkerne: *Her hviler . . . . Linde. Ham var betroet to af Statens betydeligste Casser, uden at stille nogen Caution. Han dode uden at efterlade sig enten Gield eller Müller.* — *Gabriel Linde* gjorde følgende Gravskrift over sig selv: *Hvad var jeg? Hvad blev jeg? Hvad er jeg? Stov i Almagts Huund.* —

Aar 1798.

En Kiøbmand, Gener: Kr: Commiss: *Jacob Gregorius Graah* var fra 1753—1786 Directeur ved Søe-Qvæsthuset og Assistentens Huset. Gagen som var 300 Rbd. modtog han ikke; men udbad Pension for sin Kone efter hans Død, om hun forlangte og behøvede den. En Kongl: Resolution lovede, at hun kunde faae 200 rd. paa de Vilkaar, at Pensionskassen ved Søe-Qvæsthuset formaade det, og at der var ingen mere

¹⁾ *Nelthrop*, Papir-Oplag, Bredgade 190.

²⁾ *Harris*, engelsk Garver, Gothersgade 175.

³⁾ *Jorgen Jürgensen*, Hofuhrmager, Østergade N° 59.

⁴⁾ Hofjuveleer, Hjørnet af Silkegade og Store Kjøbmagergade.

⁵⁾ Kongens Nytorv 167.

⁶⁾ Superkargo og Kaartfabrikant, Løvstræde 68.

trængende Enker som forlangte Pension. Hermed var *Graah* fornøiet. Han døde. Konen havde Velstand; men især ved at laane sin Broder Hofjuvelerer *Fabritius*, og ved hans Banque-router, er hun bleven fattig og nu efter 10 Aars Forløb søger Pension paa Grund af den Kongel: Resolution; men Søe-Qvæsthuset formaaer ikke at hjælpe hende; det har anbefalet hende til Finanzkassen. —

Der har været 2 Brødre *König* af fornem Familie af fortrinlig Siæls og Legems Egenskaber og Anlæg. Den ene¹⁾ som var Jurist kom til at reise udenlands med Borgemester *Suhr's* Søn, nuværende Grosserer *Suhr*²⁾ men blev liderlig i Hamborg og svirede Pengene op; nu er han en aldrende Mand i usle Omstændigheder; han havde og eengang faaet Expectance paa Notarii Publicii-Embede, men formedelst hans ryggesløse Levnet blev den betaget ham. Broderen³⁾ var Premier Lieutenant i Søe-Etaten, men svirede, . . . blev casset infam, og døde. —

Jfrue *Petersen*⁴⁾ som endnu er ved Theatret har engang været en kiøn og godlidende Actrice, og duelig til anstændige Pige-Roller. Hendes første Liebhaber var en Lieuten: *H*⁵⁾ . . . . ., som siden blev Commandant i Kiøbenhavn og er død; men han blev gift med en *Schack* eller en *Rathlou*, og forlod Jfrue *Petersen*. En Tid passerede hun for Jfrue *Halles*⁶⁾ Søster, men da denne blev meget udsvævende, vilde hun ikke kiendes ved hende, og da Jfrue *Halle* hævdede sig igien, da vilde *hun* ikke kiendes ved Jfrue *Petersen*. Jfrue *Halle* kaldte sig saaledes efter en Fændrik eller Underofficier *Halle*, som var hendes virkelige Fader; men hendes Moders Ægtemand var Archeli-Mester ved Holmen. —

Paa Munkholmen sidder en Land-Officeer *Kryger*⁷⁾ (Broder til den afdøde Admiral *Johan Cornelius Kryger*) som har siddet der i 50 Aar.

¹⁾ *C. M. König*, f. 1751 † 1809.

²⁾ *Ole Bernt Suhr*, f. 1762 † 1815.

³⁾ *Ludv. König*, f. 1755, afsk. 1779.

⁴⁾ Gjorde strax megen Lykke, men viste sig senere at være meget ubetydelig.

⁵⁾ *Clem. Aug. Harthausen* (jfr. Biogr. I. ex.)

⁶⁾ Se forrige Bind, S. 284 og 291.

⁷⁾ Fyrværker *Christian Fr. Krieger*, en sindssyg Broder til den ældre Admiral *J. C. Krieger* (f. 1724 † 1797).

Nu kommer Lieutenant *Kryger*¹⁾ derop, som har skrevet falske Vexler etc. — ifølge Resolution af . . Febr. 1798. —

Jfrue *Biehl* i sine moralske Fortællinger hævner sig over adskillige. *Vanino* er *Warnstedt*, Theater-Directeuren. I hendes Komædie: *Den kiærlige Mand* kopierer hun en Madam *Vodrups* og i *den listige Optrækkerske* — en anden. I *Vennen af Huset*²⁾ er hun slem mod de Militære: Een sagde: det var Uret, da hun saa ofte havde havt Prøve paa deres Dygtighed. —

Jfr. *Thielo* var en stor Actrise og . . . meget yndet af *Holberg*. Denne Dame [var Maitresse hos] den herværende russiske Minister [Baron *Korf*], som boede i v: *Hemmerts Gaard* paa Store [Kjøbmagergade]. Jfrue *Thielo* accorderede med en [bekjendt Maler paa] de Tider *Thornborg*³⁾ om 50 Rbd for at male [hende] i fuld Legems Størrelse; men da [han send]te hende Maleriet, var hun misfornøiet der[med og] vilde ei give ham meer end 30 rd derfor. [Han] blev vred; bragte Stykket hen til en Mar[skan]diser ligeover for Baron *Korfs* Vinduer og [bad] Manden sætte en Halmvisk derover, til Tegn [paa], at det skulde sælges; men ei ringere end 100 rd. Folk stimlede omkring dette Stykke; Baron *Korf* kom i Vinduet, saae Mængden, blev nysgierig, og kiendte med sit Glas, at det var Jfrue *Thielo*; og da han hørte, at det var tilfals for 100 rd, kiøbte han det strax for denne Sum. Jfrue *Thielo* døde tidlig og ugift.

Baron *Korf* havde samlet sig et meget stort Bibliothek. Paa adskillige Stæder i samme vare Borde med Blæk og Pen, og over hvert Bord hang Jfrue *Thielos* Portræt. *Korf* døde og efterlod sig stor Giæld. Denne betalte Keiserinde *Elisabeth* af Rusland og lod hans Bibliothek transportere over til sig. —

Af de Franske lærte vore Brolæggerne at sætte sig; før laa de paa Knæ og havde et Slags Puder bundet paa Knæerne. —

De Penge, som komme ind for Rang og Characterer, falde

¹⁾ Søofficeren *Georg Jacob Kryger*, født $18/9$ 1771, Sekondl. $6/9$ 1789, Premierl. $6/5$ 1796, forviist til Munkholm $22/9$ 98.

²⁾ Det hedder „Den forelskede Ven“. (Se Birchs „Billedgalleri“ I, S. 188).

³⁾ *Andreas Thornborg*, *Høyers* første Læremester, malede mest Miniatur-portrætter.

ikke i Kongens Kasse, men bestemmes alle til et eller andet offentligt Brug. *Struensee* erfoer af Formanden for de franske Brolæggere *Marmillon*, at Friderichsbergs Allee-Vei kunde sættes i den Stand denne er for 10,000 rd. Disse Penge fik han for en Kammerherre-Nøgle til Hr Etatsraad *Gerrit Hornemann*¹⁾ 12 Junii 1770. Derfor sagde *Struensee*, da han kørte paa den istandsatte Vei, at han kørte paa en Kammerherre. —

Admiralitetet har i disse Dage solgt *Oberkrigs-Commissairs* Titel til en jydsk Herremand, Raadmand og Proprietær *Ingerslev* for 500 rd, som skulle anvendes til deres nye tilsigtede Pige-skole. —

Fru Conference Raadinde *Pauli* bad Fr. 5. om Understøttelse. Han forærede hende en Kammerherre-Nøgle, som hun kunde sælge, dog med Kongens nærmere Approbation. Det skede. —

Justitsraad *Bie*²⁾ har været Contoir-Chef i Admiralitetet og under ham tiende nuværende Ober-Krigscommissær *Smith*³⁾. *Smith* fik engang sin Afsked; men nogle Aar efter kom han tilbage og blev Contoir-Chef i Stæden for *Bie* som fik Pension. *Bie* gjorde Lykke i Admiralitetet dengang *Rosenkrantz*⁴⁾ var Præsæs; han er hans Slegfredsøn. — Han elskede Jfrue *Signe Seierøe* i 20 Aar; men torde hverken besøge hende eller nævne sin Kiærlighed, førend han havde faaet Commissariats Contoiret; hun flakked om med *Gorne*⁵⁾, *Schvanitz*, *Vium*, *Iselin*.

Der boede en stor Kiøbmand, Raadmand *Jørgensen* paa Hallandsaas ved Lille Kongens Gade. Hans eneste Datter Jfrue *Jørgensen* havde mange Friere. Hos hende var Jfrue *Signe* som Selskabsjomfrue. Efter Faderens Død blev Jfrue *Jørgensen* gift med en vis *Vaager* og efter hans Død med Justitsraad *Iselin*. Denne *Iselin* havde eengang siddet i Sluttoriet for Giæld og falske Vexler, som han havde trukket paa Baron *Iselins*, sin Morbroders

¹⁾ f. 1721 † 1788.

²⁾ *Mads Bie*, Chef for Commissariatskontoret indtil 1792.

³⁾ *Friederich Chr. Smith*, f. 1761, † som Etatsraad 25. Aug. 1821.

⁴⁾ *Fred. Chr. Rosenkrantz* (se forrige Bind, S. 286) Præsæs i Adm. Koll. fra 1784 til 1788.

⁵⁾ *Johan Diederich Gorne*, f. 1738, Hovmester for et Par Adelsmænd, 1771 Kancellist og 1781 Deputeret i Admiralitetskollegiet; † 1809.

Kontoir, alene for at sprænge Tallotteriet. Nu er han en stor Kiøbmand i Kiel. —

Madam *Le Noir*¹⁾ havde en løierlig lille Mand som undertiden blev gjort til Hanrei. Hans Broder som havde været Cantor ved den fransk reformeerte Meenighed levede i hans Huus af en lille Pension. Han spadserede hver Aften ud paa Hallandsaas nogle Gange omkring Hesten. Engang blev han overkiørt og døde strax. En kiøn Olding over 80 Aar.

Lige over for *Le Noir* boede Uhrmager *Larpent*²⁾ fra Schweitz, en elskværdig gammel Mand. Hans Søn, som er paa *Hemerts* Contoir og har faaet Frøken *Schneider*, ligner ham i Godhed. —

*Lavigne*³⁾ var ogsaa en munter Olding, som undertiden besøgte *Steinmann*⁴⁾. —

Den *Koes*⁵⁾, som indrettede Tallotteriet her i *Struensees* Tid, har været Banc-Commissair i Berlin. I Tallotteriet mange Interessentere — hver Actie 400 rd — Kongen kiøbte og gav 1000 rd pr: Actie. I alle Selskaber beregnede man Tal, og vilde sprænge Lotteriet. Saamange satte paa eet Tal, at *det blev stoppet*, og ingen fleer maatte sætte derpaa. — Her har *Koes* eiet Antvorskov og flere Godser, som han nu sælger, da han vil ende sine Dage i Kiøbenhavn. Hans Kone er en Søster til afluøde (Grosserer *Falck*. Das schönste Weib. —

Fr. 5. havde en Maitresse i Fyhn, avlede med hende tre kionne Døttre; den ene blev gift med en fransk Herre *Dorigny* som kaldte *C. 7. mon Cousin*; den anden med en *Domreicher*; den tredie med en Justitsraad *Femann*, og da han døde, ægtedes hun formedelst sin Pension af 400 rd. af en Aventurier Oberst Lieut: *Mülengrath* som er gaaet af paa Pension. —

Auctions Directør *Kierulff* fik første Knæk paa sin Helbred da *Schuck Rathlou* kom ind i Cancelliet som President, og *Kierulff* som var Cancëllist gik ud, da han ei vilde give Slip paa

¹⁾ „Handler“, Østergade 5.

²⁾ Østergade 58 & 59.

³⁾ Vistnok fransk Handskemager, Lille Strandstræde 125.

⁴⁾ Boghandler, Kongens Nytorv 141. (Se S. 63; siden dengang er han flyttet.)

⁵⁾ Se forrige Bind, S. 282.

sine mange Commissioner, og nuværende Secretær *Lange*, Justitsraadens Broder, kom i hans Stæd. —

Hiorthøi var en fattig norsk Student, blev Informator hos Kongens Pager i Religion, Geographie, Historie, (*Ulsøe* var det i Skrivning og Regning) derfra blev han Hofskriver og holdt Regnskab over Kongens Hofholdning, og i denne Post vidste han at vedligeholde sig i *Struensees* Tider. Efter den Tid kom en vis Hr *Wegner* herind fra Tydskland, som skulde rangere Hoffets Oeconomie; ham gik *Hiorthøi* saa betydelig til Haande, at *Hiorthøi* blev udnævnt til Surintendant over den hele Hofholdning. I denne fede Post forblev han indtil 1784, da røg han af Pinden tilligemed *Guldberg* og alle de andre. Hans Underbetient, som han havde oplært, . . . sig imod ham og blev hans Eftermand, nuværende Hofskriver Justitsraad *Nielsen*. *Hiorthøi* kom ind i Raadstuen, er nu første Borgemester, tiener paa 1800 rd. —

Otto Thott er President i Cancelliet paa en Tid, da *Luxdorph* og Conferentsraad *Peter Aagaard*, begge skiæve, vare Deputerede. Da heed det: Cancelliet staaer paa svage Fødder. —

Luxdorph havde i sin Ungdom været meget udsvævende, blev dog over de 80 Aar. Han sad om Morgenen paa Skorstenen og røgte Tobak for at spare sin Kones Værelser. —

*Størke Mænd: Ahrenfelt*²⁾ hang Vægteren ved sit Belte op paa et Stakitværk ved Nicolai Kirkegaard. — *Grimlund* rullede Tintallerkener sammen som Krumkager. — *Ems*, endnulevende Fægtemester, forsvarede sig med sin Stok mod 5 Officerer, som anfaldt ham med deres Kaarder i et Værtshuus, gjorde dem vaabenløse, pryglede dem saa de to krøb under Bordet og tre sprang ud af Vinduet. —

En Capt: *With* paa Christianshavn (død i disse sidste Aar [inden 1800]) var i denne Casus paa een af sine Reiser — der

¹⁾ *Morten Hiorthøi*, Søn af Præsten *Hugo Fred. H.* i Christianssand Stift, f. 27. Sept. 1738, blev ved Bekjendtskab med Pagernes Hofmester og Bibliotekar ved det kgl Haandbibliotek Etatsraad *Frankenau* i 1763 Informator hos Pagerne; døde 26. Jan. 1815 som Konferensraad; han var en duelig og arbejdsom Embedsmand.

²⁾ Vistnok Søkapitajnsløjtnant; boede i Nyboder.

kom Ild i Skibet, han og endeel andre kom i een og samme Baad, drev om i nogle Dage, Provianten formindskedes; de eenedes om at, efter saa og saa mange Dage, skulde de kaste Lod hvo der først skulde kastes over Bord, og saaledes fremdeles, at de øvrige kunde substistere deslænger — de naade Land allesammen.

Denne Capit: *With* commanderede sit Skibsfolk uden Eeder og Skielsord; — Han lovede: en Lussing, det havde bedste Virkning paa deres Gemytter. —

Professor *Bugge* og hans afdøde Broder (i Kastellet) have to Søstre; den tredie har Pastor *Rorb*; men de lever ei sammen. —

I Begyndelsen af C. VII's Regiering omtrent, da bleve Paraplyer almindelige. —

Jan. 1802.

Den nubrugelige Skik at anmelde Dødsfald i Avisen for Slægt og Venner, begyndt A^o 1786 (for en 16 Aar siden). Den (∴: een af de) første var *Holstein*, da hans Søn var død; forhen sendtes Sørgebrev (∴: trykt Formul., ∴: skreven) omkring, og — tilbage Condolations Breve. —

1805.

Maler *N. J. Bredal* her i Staden (født i Bergen) har opfundet en Maade at tilberede Farvelader saa at Farverne ei indeholde giftige Dele, hvorved de ofte ere skadelige for de Brugende. —

1806.

Kunsten at tegne (aftage) Silhouetter begyndte at blive bekiendt imellem Aarene 1770 og 1780. Opfinderen hed *Silhouette*. Kunsten at udklippe Silhouetter er vel yngre. —

Den gaaende Post for Kbhavn, Chrhavn, Citadellet, Forstæderne og Frederiksberg, et Forsøg for 2 Aar — oprettet ved Resolution 20. Dec. 1805; tager Begyndelse $\frac{1}{3}$ 1806. ¹⁾ Vedvarer 1808, som privat Entreprise under Secr: *Riegels* til dennes Død 1810, da Enken fortsætter Indretningen . . . —

$\frac{1}{5}$. Blikkenslager *Irgens's*²⁾ nyindrettede Lampe i sin Gade-

¹⁾ Senere Tilføjelse.

²⁾ Store Kjøbmagergade 23.

lygte (hvorved Lysningen forøges betydelig); den er nemlig med paraboliske Overspeile. —

⁸/₆ 1806 gives Kjøbenhavnerne det første Vauxhal, nemlig paa Vesterbroe No 26; er indrettet af *Chiariny*¹⁾; hver Billet 4 K . —

¹/₇ 1806 afgaaer den allerførste Postkaret — ifølge Placat Juni 1806. —

⁴/₁₁ 1806. Det academiske Selskab stiftes i Kiøbenhavn; skal allerede bestaa af over 50 Lemmer. *L. Kruse*²⁾ og *Winding*³⁾ er deriblandt. *L. Kruse* er Stifteren. —

Hestekiød begynder man atter at spise i Danmark; et Selskab i Slagelse har nylig spiiist en stegt Hest. *P. E. R[asmussen]*⁴⁾ spiste Hestesteg i Dreiers Klub d. 10. Decbr. 1806. Hestslagterie begynder i Khavn 1808 og paa Landet 1810 à 11. —

Pisé-Bygninger⁵⁾ begynde i 1806 at opføres i Danmark. —

1807.

Først i 1807 anskaffedes til Dreiers Klub et ny opfundet *Krigsspil* — 17 à 1800 Felter — et eneste Spil derpaa kan vare flere Uger. —

Bakkegaarden ved Frederiksberg tilhører Kammer-Raad *Nellemand*⁶⁾, og har omtrent en 90 Tdr. Land. —

Stadens Jorder udenfor Voldene ere i høi Priis. Leietagerne give over 40 rd for 1 Td. Ld. —

Gouverneuren paa St. Croix faaer aarlig 500 rd, til derfor at celebrere Kongens Geburtsdag; men undertiden putter etc. —

Ao 1781 havde Husarerne ei samme Uniform som nu. Snogepanderne paa Hestene er en yngre opfundet Prydelse. Ao 1789 havde de dem. —

Det gamle murede Lysthuus (ottekantet) i Kongens Have, som C IV egenhændig skal have arbeidet paa, købte Brygger

¹⁾ Kunstberider *Louigi Chiariny*.

²⁾ Forfatteren.

³⁾ Sandsynligvis Kand. fil., Bogtrykker *H. L. S. Winding* (1750—1831), Udgiver af *Maanedsskriftet Samleren* (1794—98).

⁴⁾ Disse Optegnelser Forfatter.

⁵⁾ Bygninger af stampet Leer.

⁶⁾ Landvæsenskommissær *Jens Nellemand*.

*Østergaard*¹⁾ og brugte Stenene ved Opførelsen af sin Gaard No 160—61 i Vimmelskiftet A^o 1797—98²⁾. —

Biskop i Island *Poul Vidalin* var som Student vidtløftig — blev Soldat, stod Post udenfor Citadellet; Vagtchefen som ogsaa var studeret kom til ham og lokkede for ham, ønskende at han vilde giøre ham et latinsk Vers. — Soldaten (*Vidalin*) svarede visende til Stranden:

tot facerem versus quot stant in littore saxa
si mihi pro qvovis numulus unus erit.

(Impromptu).

Biskop *Vidalins* Postil paa Island, indeholder et Ciceroniansk Sprog (høi Grad af Veltalenhed). —

En af Kbhavns nuværende Originaler er *Schat*, forhen Handlende, og nu (som han kalder sig) Bissekræmmer — nu 54 Aar gl.; fød i Kiøge, hvor hans Fader var Raadmand. Forældrene ere døde — Faderen 50 à 60 Aar gl.; Moderen 90 Aar gl. *Schat* mener at blive saa gl: som hans Moder. Han var i sin Ungdom vild og gal, vilde ei lyde Forældrene, men altid følge sit eget Hoved. Han er Elsker af Sang og Musik, synger og spiller paa Fløitrovers . . . Han gaaer med en stor sort Hund, som han har lært endeel Kunster. —

Studios: *Bredal*³⁾ — som farer frem med en Fart og tager Hatten af hvert Øieblik — hans Fader var (Borgemester) *Bredahl* i Bergen, hans Søster givt med General Kr: Commissr og Deput: *Grove*⁴⁾; bemeldte *Bredahl* har Pension. —

I Aaret 1803, 4 ell: 5 begyndte Mandfolk at frie i Adresseavisen; sammesteds i de Nummere som udkom d: 31 Aug: og 1 Sept: 1808 findes de første Avertissementer fra Fruentimre som beile. —

24 Dec. 1808.

Mit Embede har ofte været mig en Modgangs Skole. Jeg

¹⁾ Fiskebensfabrikør og Brygger.

²⁾ Se Fr. Thaarup „Kjøbenhavns Mærkværdigheder“ 1821, hvor der siges, at dette Lysthus blev nedrevet, fordi det var brøstfældigt.

³⁾ Maa være *Nordahl*.

⁴⁾ *Carl Frederik Grove*, f. 1758 † 1829 (jfr. Biogr. Lex.) g. m. *Gedske Cathr. Nordahl*, Datter af Præsident i Trondhjem *Peter Tønder Nordahl*.

takker Gud for denne Modgangs Skole; thi den har bidraget meget til at danne, skærpe, *modne* min Forstand. Denne *Skole-Tid* har varet 6 Aar og 10 Maaneder.

Udsigt over en Del af Brevstoffet i Jens Bircherods Dagbøger.

Ved Cand. mag. **Carl S. Christiansen.**

(Sluttet).

II. Breve til og fra biskop Jens Bircherod.

1702, 4 jan. Professor Hans Steenbuch beder (J. B.) efter ordre af rector magnificus at være en enke behjælpelig med at få sine penge af Oluf Trans. Kiøbenhavn. [1702, jan.]

—, 18 jan. Knud Landdorff svarer (J. B.) på hans brev af 21 dec. om konsumtionen i Odense og gejstlighedens del i denne, fortæller, at bispen er kommen hjem fra Kiøbenhavn med håb om et godt udfald af sin sag [med stiftsprovst Jørgen Karstens], at landsdommer Luxdorff var død, og Rosenvinge kommen i hans sted, at sagen mod Søebøtke¹⁾, som sad i arrest, kom for om 8 dage, at renteskriver Matthiis Rasmussen var bleven landcommissarius ved landmilitzen i Sieland og Fyen, og at der kommer en ny forordning om landmilitzen, samt at der var kommen ordre til amtsforvalteren og tolderen om at udbetale til en del i byen de penge, de havde forstrakt regeringen med. Odense. [1702, jan.]

—, 12 apr. (J. B.s) erklæring til kongen i anledning af Jens Godsens ansøgning, hvori han bekræfter dennes præstekalds slette beskaffenhed, men fraråder at forene Siøring kald dermed, da det har Torsted som anneks, og én mand umuligt kunde betjene 4 sogne; derimod anbefaler han Jens Godsen til forflytning til Siøring, når det bliver vakant, eller et andet bedre kald. Aalborg. [1702, apr.]

---

¹⁾ Justits- og kammerråd Hans Jacob Søebøtke, told- og konsumtionsdirektør i Danmark, blev arresteret d. 30 nov. 1701 på grund af urigtighed ved hans administration.